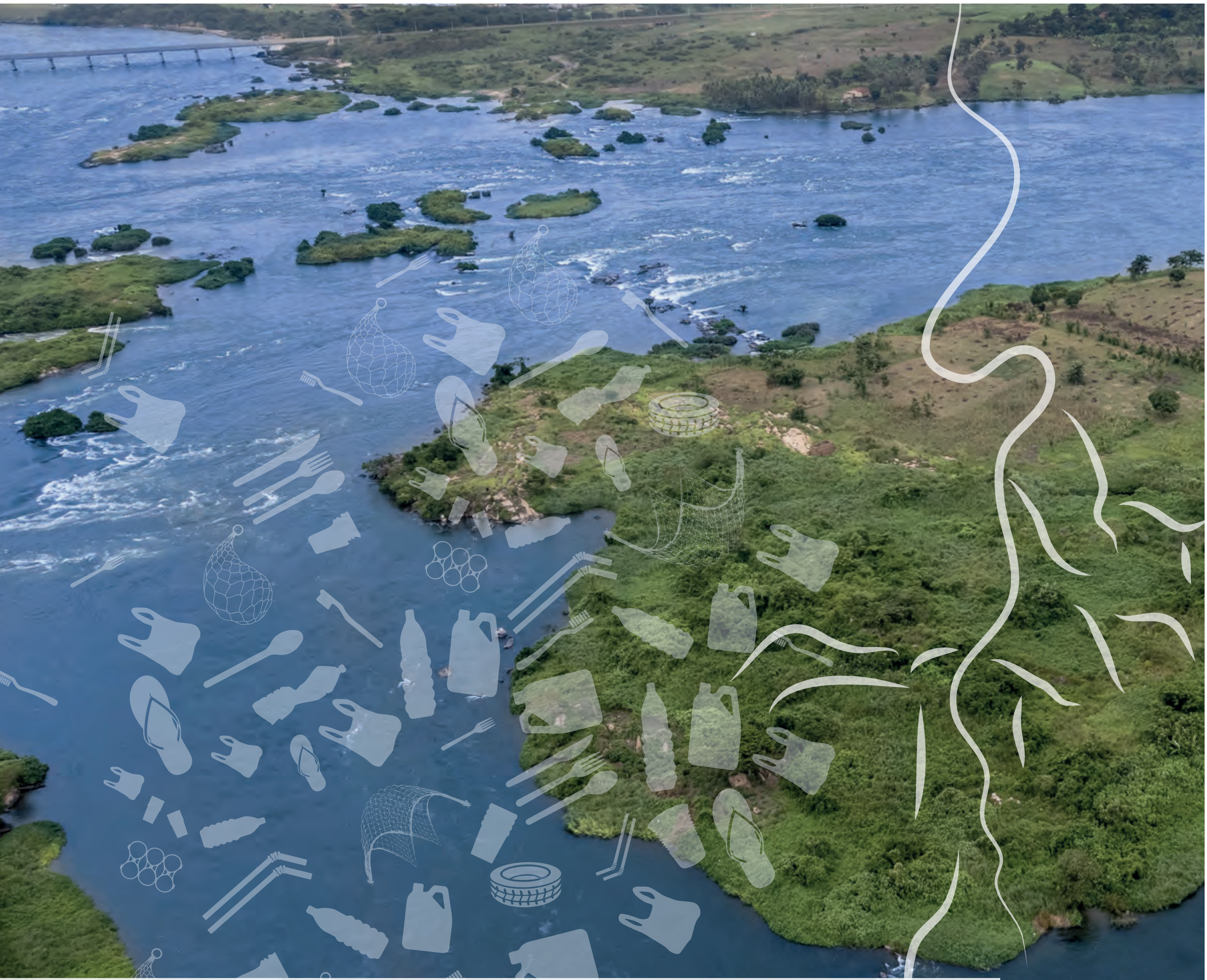

Maji Safi, Jitihada Zilizounganishwa: Kuorodhesha Miradi ya Kisayansi ya Wananchi dhidi ya Uchafuzi wa Plastiki katika Bonde la Mto Nile

Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

Kwa niaba ya:

Federal Ministry for the Environment, Climate Action, Nature Conservation and Nuclear Safety

Jamhuri ya Shirikisho la Ujerumani

Kwa ushirikiano na:

NILE BASIN INITIATIVE
INITIATIVE DU BASSIN DU NIL

nile basin discourse
one nile - one family

Kama shirika linalomilikiwa na serikali ya shirikisho, GIZ inaunga mkono Serikali ya Ujerumani katika kufikia malengo yake katika nyanja ya ushirikiano wa kimataifa kwa maendeleo endelevu.

Imechapishwa na:
Deutsche Gesellschaft für
Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

Ofisi zilizosajiliwa
Bonn na Eschborn, Ujerumani

Friedrich-Ebert-Allee 32 + 36
53113 Bonn, Ujerumani
T +49 228 44 60-0
F +49 228 44 60-17 66

E info@giz.de
I www.giz.de/en/worldwide/138385.html

Mradi:
Mradi wa kimataifa wa sekta unaounga mkono BMUKN katika kutekeleza Mfumo wa Udhibiti wa Taka za Baharini – Vituo vya kikanda duniani kote

Waandishi:
Jean Namugize (NBI), Ayenew Tesera (NBD), Lena Hollender (GIZ),
Sabrina Kirschke (Museum für Naturkunde - Leibniz-Institute for Evolution and Biodiversity Science)

Mhariri:
Nadia Manasfi (GIZ), Heinrich Schneider (H•I Partnerschaft)

Mhusika:
Elisabeth Duerr
E elisabeth.duerr@giz.de

Ubunifu/Mpangilio:
Ira Olaleye, Eschborn

Chanzo cha picha na maelezo:
Tazama ukurasa wa 19

Ramani:
Mipaka au majina ya nchi si lazima yaakisi msimamo rasmi wa GIZ. Ramani hizi ni kwa madhumuni ya kuonyesha tu na haziashirii maoni yoyote kutoka kwa GIZ kuhusu hadhi ya kisheria ya nchi au eneo lolote, au kuhusu mipaka yake ya kiutawala au kijiografia.

Kwa niaba ya:
Wizara ya Shirikisho la Ujerumani ya Mazingira, Hatua za Hali ya Hewa, Uhifadhi wa Mazingira na Usalama wa Nyuklia (German Federal Ministry for the Environment, Climate Action, Nature Conservation and Nuclear Safety (BMUKN))

Kwa msaada kutoka:
UFZ HELMHOLTZ Centre for Environmental Research
für Natur MUSEUM FÜR NATURKUNDE BERLIN
WAGENINGEN UNIVERSITY & RESEARCH

Bonn 2025

Yaliyomo

Utangulizi 4

Burundi 8

D. R. Congo 9

Misri 10

Ethiopia 11

Kenya 12

Sudan Kusini 13

Sudan 14

Tanzania 15

Uganda 16

Hitimisho 17

Utangulizi

Ubora wa maji ni muhimu kwa uhai wa viumbe hai na afya ya binadamu, lakini ongezeko kubwa la uzalishaji wa plastiki tangu miaka ya 1950 pamoja na usimamizi duni wa taka kumesababisha mkusanyiko wa taka za plastiki katika bahari na mifumo ya maji safi vivyo hivyo. Mito inayovuka mipaka ni hatarini zaidi kukumbwa na uchafuzi wa plastiki, ambapo Bonde la Mto Nile – linaloenea katika nchi 11 na kusaidia zaidi ya watu milioni 272 – ni mfano halisi.

Tafiti zinaonyesha uwepo mkubwa wa uchafuzi wa plastiki katika Mto Nile, hali inayotishia mifumo ya ikolojia na maisha ya watu wanaotegemea mto huo pamoja na Bahari ya Mediterania. Uchafuzi wa plastiki unaathiri ubora wa maji, unaongeza hatari ya mafuriko, unaharibu miundombinu ya maji na usafiri, na pia ni uchafu unaoonekana.

Hata hivyo, takwimu kuhusu plastiki katika Bonde la Mto Nile bado ni chache. Kuna haja ya ufuatiliaji wa kimfumo wa plastiki katika mito ili kubaini maeneo yenye kiwango kikubwa cha uchafuzi wa plastiki na kubaini mielekeo ya mabadiliko kulingana na wakati. Hili litawezesha maendeleo ya hatua za kupunguza uchafuzi wa plastiki kwa ufanisi na kufuatilia mafanikio ya juhudi za kupunguza taka za plastiki na kusafisha maeneo machafu.

Kwa kuzingatia muktadha huu, Mpango wa Bonde la Mto Nile (NBI), kwa msaada wa Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH, kwa niaba ya Wizara ya Shirikisho Mazingira ya Ujerumani, umeanzisha juhudi za kuongeza uelewa kuhusu uchafuzi wa plastiki na ufuatiliaji wake katika Bonde la Mto Nile.

Katika hatua ya kwanza, lengo lilikuwa ni kufikia kiwango bora zaidi cha uelewa kuhusu uchafuzi wa plastiki katika Mto Nile na vyanzo vyake ndani ya bonde. Kwa ajili hiyo, NBI na washirika wake walichambua mtiririko wa taka na mbinu za usimamizi wa taka ndani ya bonde. Taarifa ya mwisho inatoa taarifa za msingi kama vile maeneo muhimu yenye uchafuzi mkubwa wa plastiki, taarifa kuhusu usimamizi wa taka, mapungufu ya takwimu, pamoja na mapendekezo ya kudhibiti uchafuzi wa plastiki katika bonde hilo.

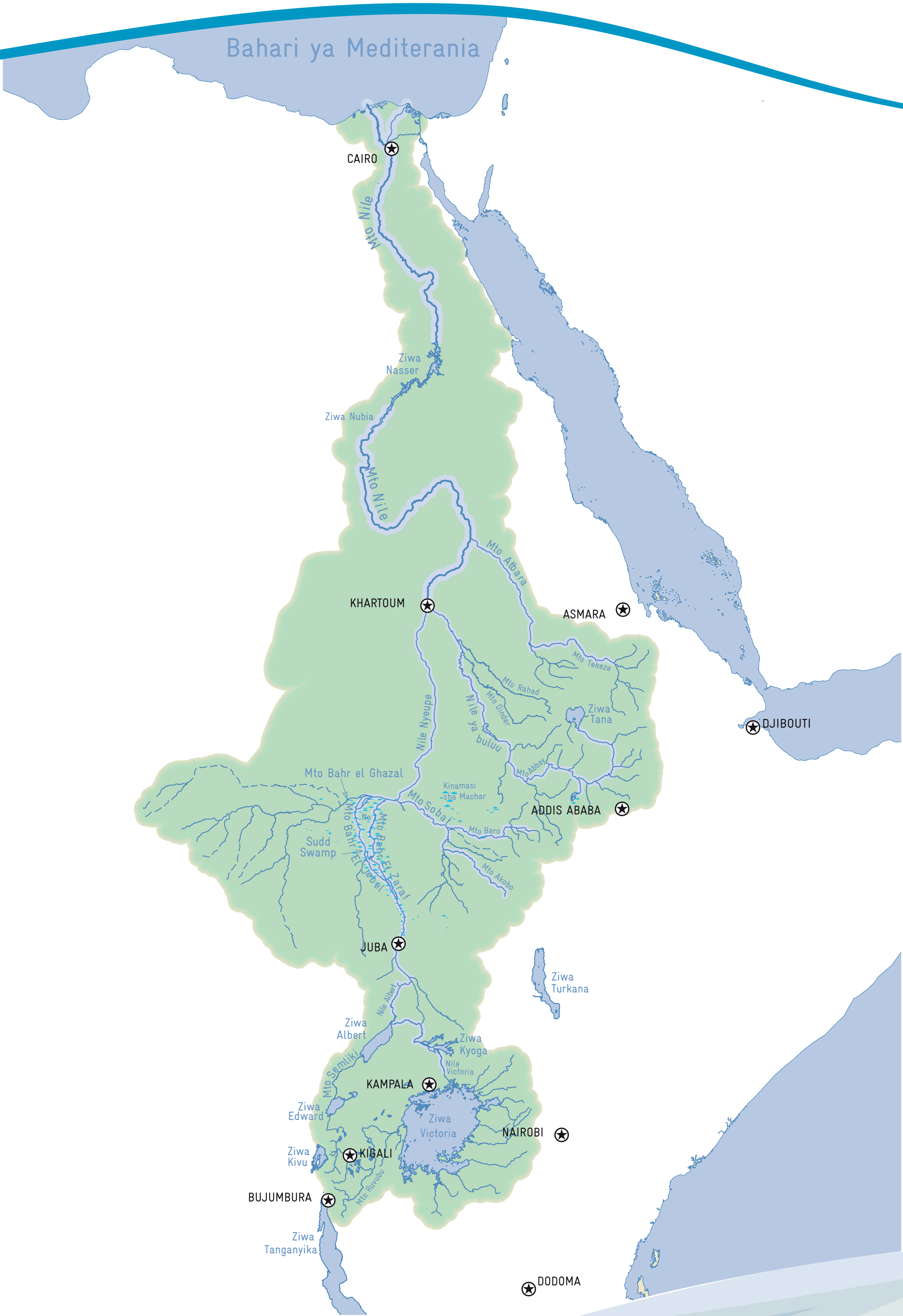
Bahari ya Mediterania
CAIRO
Mto Nile
Ziwa Nasser
Ziwa Nubia
Mto Nile
Mto Atbara
KHARTOUM
ASMARA
Mto Tekeze
Mto Rahad
Mto Dinder
Nile ya buluu
Ziwa Tana
DJIBOUTI
Nile Nyeupe
Mto Abbay
Mto Bahr el Ghazal
Kinamasi cha Machar
ADDIS ABABA
Mto Sobat
Mto Baro
Sudd Swamp
Mto Bahr El Jebel
Mto Bahr El Zaraf
Mto Akobo
JUBA
Ziwa Turkana
Nile Albert
Ziwa Albert
Ziwa Kyoga
Nile Victoria
Mto Semliki
KAMPALA
Ziwa Edward
Ziwa Victoria
NAIROBI
Ziwa Kivu
KIGALI
Mto Ruvubu
BUJUMBURA
Ziwa Tanganyika
DODOMA

Katika hatua ya pili, lengo lilikuwa kuelewa na kutathmini mbinu zilizopo za ufuatiliaji wa plastiki kubwa (vipande vya plastiki vyenye ukubwa zaidi ya sentimita 5) vinavyotekelezwa na wadau mbalimbali katika Bonde la Mto Nile, ili kujenga uwezo wa nchi wanachama katika ufuatiliaji wa plastiki kubwa kupitia mafunzo na kuchunguza baadhi ya mbinu zilizopo. NBI na GIZ pia walilenga kuandaa Mpango wa Utekelezaji wa ufuatiliaji wa uchafuzi wa plastiki kubwa katika nchi za Bonde la Mto Nile. Hivyo basi, jukumu la awali la uchambuzi lilitekelezwa katika maeneo mawili yenye kiwango kikubwa cha uchafuzi (Jinja, Uganda na Kisumu, Kenya), na Ripoti ya Msingi pamoja na Mpango wa Utekelezaji zimeandaliwa, zikibainisha uwezo na rasilimali zilizopo kuhusu ufuatiliaji wa plastiki kubwa na usimamizi wa takwimu. Zaidi ya hayo, Mpango wa Utekelezaji unatambua na kuhamasisha wanasayansi wananchi katika bonde zima kuendeleza juhudi zao za kufuatilia na kukusanya taka za plastiki katika mifumo ya maji safi.

Wakati huo huo, NBI kwa ushirikiano na Mfumo wa Ufuatiliaji wa Mazingira wa Kimataifa kwa Maji Safi (GEMS/Water), waliandaa warsha ya mafunzo kuhusu mbinu za ufuatiliaji wa plastiki kubwa, matumizi ya mbinu za sayansi ya wananchi katika ufuatiliaji wa ubora wa maji na utoaji taarifa kwa Kiashirio cha Lengo la Maendeleo Endelevu 6.3.2 kuhusu ubora wa maji katika mazingira.

Sayansi ya wananchi ni ushiriki wa umma katika utafiti kuanzia hatua ya upangaji hadi ukusanyaji wa takwimu, tafsiri na utoaji wa taarifa. Takwimu za kijamii zinazokusanywa na wananchi zinaweza kujaza mapengo ya taarifa kuhusu viwango vya uchafuzi wa plastiki katika maeneo makubwa ya kijiografia. Ushiriki wa umma katika shughuli za sayansi ya mazingira pia unaweza kuwa na athari chanya kijamii na kimazingira kwa kujenga uhusiano wa kijamii, kuongeza uelewa, kubadilisha tabia na kuhamasisha mabadiliko ya sera.

Ili kuelewa na kuimarisha ushiriki na ushirikiano wa wadau wa asasi za kiraia, GIZ ilishirikisha Mtandao wa Mazungumzo wa Bonde la Mto Nile (Nile Basin Discourse – NBD) katika kuandaa ramani ya wadau hao na mbinu zao za kufuatilia uchafuzi wa plastiki katika Bonde la Mto Nile. Hivyo basi, NBD iliandaa orodha ya jumla ya mashirika 159 ya sayansi ya wananchi (CSO) yanayojihusisha na ufuatiliaji wa uchafuzi wa plastiki kutoka nchi kumi za Bonde la Mto Nile. Machapisho haya yanatoa muhtasari wa juhudi za sayansi ya wananchi na shughuli zao katika nchi zote wanachama wa NBI kulingana na matokeo ya uchoraji ramani uliofanywa na NBD. Ili kudumisha upeo unaoweza kudhibitiwa wa chapisho hili, ni baadhi tu ya mashirika na shughuli zao zilizochaguliwa ndizo zimeelezewa. Kuna juhudi nyingi nyingine zinazoshiriki kikamilifu katika eneo hili, na chapisho hili halidai kutoa maelezo ya kila kitu.

Burundi

AVEDEC
Association Villageoise d'Entraide et de Développement Communautaire

AVEDEC ni shirika linalojihusisha na uhamasishaji wa jamii kuhusu athari za uchafuzi wa taka za plastiki, ukusanyaji wa taka, utupaji na urejeleaji (recycling). AVEDEC linatoa mafunzo ya ujenzi wa uwezo kwa mashirika ya ujasiriamali wa kijamii, vyombo vya habari, vikundi vya wanawake, na halmashauri za manispaa.

www.avedec.org

nestor.mburente@avedec.org

Quartier Shatanya, MR 11 Gitega

RPEEBU
Réseau pour la Promotion de l'Education Environnementale au Burundi

RPEEBU imejikita zaidi katika kuhamasisha na kutoa elimu kwa wananchi kuhusu athari za uchafuzi wa plastiki, pamoja na kutetea mabadiliko ya sera katika usimamizi wa taka za plastiki. Shirika hili linahusisha hasa vijana katika shughuli za ukusanyaji wa taka za plastiki, ambazo hufanyika mwaka mzima.

priscillagirukwisha@gmail.com

Facebook RPEEBU

TIZ
Twikenure Impfuvyi Zitwenge

TIZ inalenga katika uhamasishaji wa jamii na utetezi wa sera. Kwa kushirikisha wafanyakazi wa kujitolea, TIZ hukusanya taka za plastiki kwa ajili ya kutupwa au kurejelewa. Asasi hiyo isiyo ya kiserikali pia hutoa motisha kwa viwanda vya urejelezaji wa plastiki na kuwaunga mkono vijana katika ubunifu wa urejelezaji wa taka za plastiki.

tizburundi.org@gmail.com

+257 79191527

MIRADI MINGINE

- Udceh (union pour le développement, le changement de mentalités et l'epanouissement de l'humanité) | www.facebook.com/100063483953655?locale=de_DE | Bujumbra
- FUPDD (Forces Unies des Partenaires pour le Développement Durable) | www.facebook.com/fupdd
- FRACADE BURUNDI (Fraternité des citoyens Actifs pour le Développement au Burundi) | www.facebook.com/people/Fracade-Burundi/100071150081551 | Avenue de l'amitié, Bujumbura
- BAHEZA (Burundian youth committed for development)
- OPIRCO (Organisation pour la prévention et l'intervention contre les risques et contingences)
- ACAPE Burundi (Associations Catholique pour la Protection de l'Environnement au Burundi) | www.facebook.com/acapebu2017/?locale=fr_FR
- AJVDD (Action des Jeunes Volontaires pour le Développement Durable)
- PES (Propreté, environnement et santé) | www.initiativesclimat.org/Porteurs-d-initiatives/Proprete-environnement-et-sante-PES
- APEDEP (Association pour la Protection de l'Environnement et Développement Population)
- AVEDEC (Association Villageoise d'Entraite et de Développement Communautaire) | avedec.org | Quartier Shatanya, MR 11 Gitega
- SODIN (Solidarité pour le Développement Integral dans la Région de Nyabihanga)
- AJEB (Association des Journalistes Environnementalistes du Burundi) | www.facebook.com/p/Association-des-Journalistes-Environnementalistes-du-Burundi-AJEB-100064053973408

D. R. Congo

ACPDI
Action des Communautés Paysannes pour le Développement Intégré

ACPDI inajihusisha na elimu na uhamasishaji wa jamii, ufuatiliaji wa taka za plastiki, ukusanyaji na utetezi wa kisera. Asasi hiyo isiyo ya kiserikali inafanya kazi zaidi na vijana katika kuhimiza ulinzi wa mazingira.

www.acpdi-ong.org

acpdi2003@gmail.com

Cellule Visogho No 69, Quartier Vutetse, Commune Kimemi, Ville de Butembo, Province du Nord-Kivu

BENI NATURE
KWETU NATURE

BENI NATURE inalenga katika uhamasishaji wa jamii na utetezi, pamoja na ukusanyaji, utupaji na urejelezaji wa plastiki. Shughuli hizi zinahusisha wafanyakazi wa kujitolea kwenye jamii, wafanyakazi, na washirika wanaofanya kazi kwa kushirikiana na taasisi za serikali. Asasi hiyo, isiyo ya kiserikali pia inajihusisha na juhudi za utetezi ili kushawishi watunga sera kutekeleza sera na sheria za uwajibikaji katika usimamizi wa taka.

beninature243@gmail.com

+243 998706742

www.facebook.com/p/Beni-nature

www.instagram.com/beni_nature243

MIRADI MINGINE

- SOFEJEP (Solidarité des Femmes et Jeunes pour le Progrès) | Butembo
- VAM (Vision Active Mobilisons le Terre)
- EST (Environnement Sein et Durable pour Tous)
- AES (Association pour la conservation et la protection des écosystèmes des lacs et l'agriculture durable des lac)
- GRACE RDC
- ARPI (Association pour la Reconstruction de la Paix en ITURI)

Misri

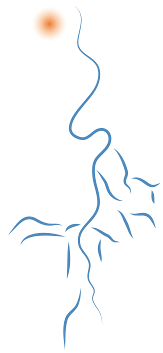

AOYE The Arab Office for Youth and Environment

AOYE inafanya kazi kama mwavuli wa mashirika kwa vyama vinavyoshughulikia na usimamizi wa plastiki katika ngazi ya kitaifa, ikitekeleza shughuli za pamoja na kukuza urejelezaji pamoja na matumizi mbadala ya plastiki za matumizi ya mara moja , kwa ushirikiano na vyuo vikuu, shule na vituo vikubwa vya ununuzi.

www.aoye.org
aoye@link.net
+20 1001437405
3 Misr Lel Tameer Buildings,
Zahraa Elmaadi St., Maadi, Cairo

Together for Development Association in Asfon

Asasi hiyo isiyo ya kiserikali inafanya kazi ya ukusanyaji na utupaji wa taka za plastiki, uhamasishaji wa jamii, na utetezi wa sera. Inahusisha wajitoleaji kutoka jamii (wakusanyaji na wauzaji wa taka za plastiki) na hushirikiana na taasisi za serikali (mfano, halmashauri za manispaa) pamoja na asasi nyingine za kiraia (CSOs).

together4development.mystrikingly.com
Hfareda01@gmail.com
+20 11117786860

The Muslim Young Women Association of Beni Suef

Shirikisho hili linafanya kazi katika maeneo nyeti kama vile delta ya Mto Nile na mifereji, ili kupunguza athari za kimazingira zinazotokana na uchafuzi wa taka za plastiki. Linaendeleza ustawi wa wanawake na watoto na linahamasisha jamii kuhusu afya ya mazingira na ustahimilivu wa mazingira.

www.facebook.com/profile.php?id=100080162243092&sk=about&locale=ga_IE
shabaat@yahoo.com
+20 1003800845

MIRADI MINGINE

- Pioneers of the Future for Economic Development (Waanzilishi wa Baadaye kwa Maendeleo ya Kiuchumi)
- The House on the Rock Association
- The Ahaleena Association for Comprehensive Development
- Al-Nahda Association for Agricultural Development and Water Management
- The Environmental Union in Aswan
- The Environmental and Community Development Association in Dendara, Qena
- Youth of Sharqia for Development
- Abu Salama Association in Red Sea
- Experts Training Association for Community Development and Improvement
- Ahliya NGO for Environmental Protection in North Sainai
- Friends of the Environment Association in Port Said
- Local Community Development Association in meet Ghorab

Ethiopia

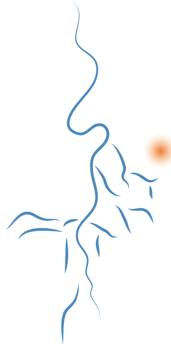

Lem Ethiopia, the Environment & Development Society of Ethiopia

Asasi hiyo isiyo ya kiserikali inafanya kazi katika usimamizi wa taka za mijini na inaelimisha umma kuhusu uchafuzi wa plastiki. Imetekeleza miradi yake yenyewe inayolenga usimamizi wa taka za mijini. Lengo kuu ni kufanya sheria za kupiga marufuku plastiki isiyoweza kusindikwa kuwa imara na kutekelezeka, na pia kuelimisha umma kuhusu madhara ya plastiki.

www.lemethiopia.com

lemethiopia92@gmail.com

P.O. Box 8632, Addis Ababa

NCA Norwegian Church Aid

Asasi hiyo isiyo ya kiserikali inafanya kazi katika ulinzi wa hali ya hewa na uwakili wa mazingira, ukusanyaji na urejelezaji wa plastiki, uhamasishaji wa jamii, na utetezi wa sera. Kipaumbele kikuu ni kuandaa sera sahihi za kitaifa na mifumo madhubuti ya utekelezaji wa sheria, huku ikihamasisha ushiriki imara wa sekta binafsi.

Ethio-China Friendship Avenue
P.O. Box 1248, Addis Ababa

www.kirkensnodhjelp.no/en/where-we-work/ethiopia2

tsze@nca.no

MIRADI MINGINE

- EOC-DICAC (Ethiopia Orthodox Tewahedo Church Development and Inter-Church Aid Commission) | eotcdicac.org | P.O. Box 503, Addis Ababa
- ENDA-Ethiopia (Ethiopia Environmental Development Action)

Kenya

Dhamira Moja

Dhamira Moja ni asasi isiyo ya kiserikali inayojihusisha na uhamasishaji wa jamii na utetezi wa sera, huku pia ikishiriki katika urejelezaji wa taka za plastiki ikiwemo kutengeneza zana na vyombo kutokana na taka za plastiki. Lengo la urejelezaji wa plastiki ni kupata kipato huku wakati huohuo ikilinda mazingira kwa wakati mmoja.

sarah.martha@dhamiramoja.org

info@dhamiramoja.org

dhamiramoja.org

+254 712131416

Opposite Faith Church, Bulanda Road
in Busia Town, P.O. BOX 235, 50400, Busia

CSD Kisumu
Community Support for Development in Kisumu

CSD inafanya kazi za urejelezaji wa plastiki na usafi wa mazingira, uhamasishaji wa jamii, na utetezi wa sera kuhusu masuala ya mazingira. Hukusanya taka za plastiki kwa kushirikisha wajitoleaji kutoka jamii mbalimbali.

info@csd-kisumu.org

csdkisumu@gmail.com

www.csd-kisumu.org

+254 738028865

MIRADI MINGINE

- DIWBO (Disability Without Borders Self Help Group)
- KORANDO (Korando Environmental Defenders' Self-Help Group)
- SULWE (Sulwe Integrated Community Based Organization KODAWO) (Kodawo Self Help Group) | www.facebook.com/kodawoselfhelpgroup | Kisumu
- HILLTOP (Hilltop Self Help Group)
- CEMI-K (Community Empowerment and Media Initiative in Kisumu) | www.facebook.com/CEMI2015
- SJOCODEG (St. Joseph Community Development Group)
- KISYO (Kisumu Informal Settlements Youth Organization)
- Ngeri Smart Ladies Organization
- Kisumu United Youth Association | www.facebook.com/groups/745438706071893

Sudan Kusini

GYE
Green Youth Empowerment

GYE ni kundi la utetezi linalolenga zaidi katika ustahimilivu wa mazingira, elimu ya mazingira, uhamasishaji na maendeleo ya jamii. GYE inahamasisha matumizi ya chupa za plastiki zilizojaa mchanga na udongo kama nyenzo za ujenzi.

tabanisaac92@gmail.com

+211 922287464

HF-AFRICA
Hope Foundation-Africa South Sudan

Asasi hiyo inajikita zaidi katika masuala ya kilimo, mazingira, na Maji, Usafi wa Mazingira na Usafi wa Afya (WASH). Inalenga katika urejelezaji na utumizi upya wa taka za plastiki kutengeneza vifaa vya ujenzi kama matofali yanayounganika, bati, na vigae vya sakafu. Inajihusisha na kukabiliana na mabadiliko ya tabianchi, inahamasisha upandaji miti na utunzaji wa mazingira kwa uwajibikaji.

www.facebook.com/hfafrica.godi

+211 922188164

+211 924555569

+256 788222210

wepsouthsudan1@gmail.com au

ayikoruflorence262@gmail.com

hf.africa.org@gmail.com

+211 928460720

+211 910801207

MIRADI MINGINE

- NBDF-SS (Nile Basin Discourse Forum-South Sudan)
- Eco-Clean Company
- SSECS (South Sudanese Environment Conservation Society)
- WEP (Women Empowerment Program) | wep-ss.org | Head Office: Bor Jonglei State Location: Plot no 3, 2nd class block N, Liaison office: Muniki Block A, P.O. Box Juba, Central Equatoria

Sudan

SECS Sudanese Environmental Conservation Society

Asasi hiyo isiyo ya kiserikali inajihusisha na uhamasishaji wa jamii, utetezi wa sera, ukusanyaji na utupaji wa taka za plastiki, pamoja na urejelezaji na utumizi upya wa taka za plastiki, ikihusisha wajitoleaji, wauzaji wa taka za plastiki, wakusanyaji na watoto wa shule. Shirika hilo linahamasisha ubunifu wa kijamii wa ujasiriamali kusaidia wanawake na vijana kurejeleza plastiki kuwa zana.

secs.org.sd
sanjak1956@gmail.com
alikamal1944@gmail.com
secs1975@yahoo.com
Arkawit Block No 68, Khartoum

SZWO Sudan Zero Waste Organisation

Asasi hiyo inajihusisha na shughuli za kusafisha mito, utekelezaji wa miradi ya WASH, na usimamizi wa taka ngumu na majitaka. Vijana waofanya kazi ya kujitolea hushiriki katika shughuli za usafi wa mazingira. Sehemu kubwa ya kazi yake inajikita katika usimamizi wa taka, ambao umeunganishwa katika miradi pana ya kimazingira.

www.zerowastesudan.org
mustafa@zerowastesudan.org
HQ: Portsudan, Hai Almatar, Block 4 House 141, Khartoum: Omdurman, Alwaha East, Block 7, House 63

Istidama Wattan Organisation

Asasi hiyo isiyo ya kiserikali inafanya kazi za usafi wa mazingira kwa kushirikisha wajitoleaji kutoka katika jamii, ikishirikiana na mamlaka za serikali, taasisi za elimu ya juu na watafiti. Lengo ni kulinda afya ya binadamu na mazingira kama sharti la kisheria.

www.facebook.com/p/%D8%A7%D8%B3%D8%AA%D8%AF%D8%A7%D9%85%D8%A9-istidama-100080252882670

MIRADI MINGINE

- Hashab Organization for Rural Development
- Sudanese Health Promotion Society

Tanzania

NESODO
Network for Society Organisation

Asasi hiyo isiyo ya kiserikali inajihusisha na ukusanyaji wa taka, urejelezaji, uhamasishaji na uwezeshaji wa jamii. Inatoa mafunzo kwa vijana na wanawake kuhusu ukusanyaji na urejelezaji wa plastiki, ikiwemo utengenezaji wa zana na vyombo. NESODO ilianzisha programu za majaribio za urejelezaji za "taka za plastiki kuwa utajiri" ambazo ziliunda fursa za ajira.

www.nesodo.or.tz
info@nesodo.or.tz
+255 622777217
Mwanza Head Office; Unguja Street, P.O. Box 11503, Mbugani, Nyamagana, Mwanza

EMEDO
Environmental Management and Economic Development Organisation

Asasi hiyo isiyo ya kiserikali inajikita katika shughuli za kusafisha plastiki na uhamasishaji wa jamii kuhusu hatari za uchafuzi wa plastiki. Taka za plastiki zilizokusanywa huhamishwa kwenda kwenye viwanda vya urejelezaji au kupelekwa katika vituo vya ukusanyaji wa taka kwenye dampo. EMEDO pia inawawezesha watu binafsi kujipatia kipato kupitia uuzaji wa taka za plastiki.

www.emedo.or.tz
kitogolaw@gmail.com
+255 767867872
Block A Sweya, Mwanza

SAWAU
SAUTI YA WANAWAKE UKEREWE

Asasi ya kiraia ya ndani inayoongozwa na wanawake inajikita zaidi katika uhamasishaji wa jamii na utetezi wa sera zinazohusiana na usimamizi wa taka za plastiki. Haijaanza kushiriki katika ufuatiliaji wa uchafuzi wa plastiki.

sophyd2003@yahoo.com
www.instagram.com/sawau_/?hl=de

MIRADI MINGINE

- PAMAO (Pamoja Mazingira Organisation)
- TDI (Together Development Initiative) | tdi.or.tz | P.O. BOX 1371, Buhongwa Magharibi, Mwanza
- Vijana Na Mazingira | www.instagram.com/vijana__na_mazingira | www.facebook.com/vijananamazingira
- Mazingira Bora
- Joint Initiative for Vulnerable Support | www.facebook.com/jointTZ/?locale=pt_BR
- Advancing Youth for Opportunities Initiative (Taasis ya Kuendeleza Vijana kwa Fursa)

Uganda

KWI Kinawataka Women's Initiatives

Asasi hiyo yenye makao katika jamii inawawezesha wanawake kujikimu kiuchumi kupitia miradi ya kiuchumi inayozingatia uhifadhi wa mazingira katika eneo la Kinawataka, Kampala. KWI inajulikana zaidi kwa bidhaa zake zilizofumwa kutokana na mirija ya plastiki iliyotumika na imeunda ajira kwa watu wengi wenye kipato cha chini.

+256 751961813

www.facebook.com/p/Kinawataka-Women-Initiatives-100064028590785

kinawataka@gmail.com

P.O. Box 22145, Kampala

KAFRED Kibale Association for Rural and Environmental Development

Asasi hiyo ya kiraia inajikita katika ukusanyaji na utupaji wa taka za plastiki, pamoja na uhamasishaji wa jamii. Inahusisha vijana wajitoleaji kukusanya na kuuza taka za plastiki kama chanzo cha kipato. Shirika hilo linaendesha tanuri lake maalum kwa ajili ya kuteketeza taka za plastiki. Vipaumbele vikuu ni kuhakikisha upatikanaji wa takwimu ili kusaidia kufanya maamuzi yenye ufahamu na kuanzisha kanuni za kijamii kuhusu usimamizi wa taka.

byonapeter@gmail.com

+256 779732510

MIRADI MINGINE

- Judeplast Company, Twezimbe Women's Group | iccad.net/voices-from-frontline-p2
- Soil and Seed Alliance Uganda | alliancebioversityciat.org
- Pirewish Foundation Uganda | www.purefuganda.org | Lira, Uganda, St. Mary's Road, Lira Central Division, P.O. Box 330102, Lira
- Action for Resilient Agriculture
- Juliro Charitable Community Initiative
- Global Youth Foundation
- Youth Vision Fellowship
- Kalyet initiative Uganda | www.kalyet-initiative.com | P.O. Box 100940, Kampala
- Kakoro Children and Youth Empowerment Center
- Action for Development of Grassroot Communities
- Hope Case Foundation
- HCF (Happy Childhood Foundation) | forahappychildhood.org | F36G+4V7
- YES (Youth Environment Service) | www.yesbusia.org.ug | P.O. BOX 404, Busia
- PINA (People In Need Agency) | rejuvenate.global/organisation/people-in-needagency-pina
- Mabamba Bay Women Champions Group
- BiVA (Bio Vision Africa) | biovision-africa.org | Miwanda Rd Opp Oryx

Hitimisho

Nchi zote za Bonde la Mto Nile zinakabiliwa na changamoto kubwa kutokana na uchafuzi wa plastiki. Takwimu za ufuatiliaji ni muhimu ili kubaini maeneo yenye uchafuzi mkubwa na kubaini mielekeo wa mabadiliko kwa muda. Takwimu hizi pia zinaweza kusaidia kufuatilia ufanisi wa hatua zilizochukuliwa kupunguza uchafuzi wa plastiki katika Bonde la Mto Nile.

Katika nchi zote, Asasi za Kiraia (CSOs) zinajihusisha na usimamizi wa taka za plastiki na uhamasishaji, jambo ambalo linaweza kuwa msingi thabiti wa kuanzisha shughuli za ufuatiliaji wa plastiki. Mbali na upangaji ulioratibiwa vizuri na msaada wa kifedha, Asasi za Kiraia (CSOs) zinahitaji mafunzo mahsusi ya kujenga uwezo ili kuboresha utaalamu wao wa kiufundi, hasa katika mbinu za sayansi ya wananchi, kwa ajili ya ufuatiliaji wa uchafuzi wa plastiki kwa ufanisi.

Ushirikiano wa wadau na uundaji wa mitandao ya Asasi za Kiraia (CSOs) kupitia ushirikiano kati ya sekta ya umma, binafsi na jamii unaweza kukuza kwa ufanisi usimamizi wa taka za plastiki na pia kuboresha uwezo wa kiufundi na ushirikiano kati ya asasi hizo.

Shinikizo la umma na uungwaji mkono wa mitandao ya Asasi za Kiraia (CSOs) vinaweza kuchochea uundaji au utekelezaji wa sheria na kanuni za kupunguza uchafuzi wa plastiki. Mfano mzuri wa Rwanda unaonyesha kwamba miongozo iliyo wazi na mifumo madhubuti ya utekelezaji, ikichanganywa na uelewa mkubwa wa umma kuhusu athari mbaya za taka za plastiki, vinaweza kuchangia kwa kiasi kikubwa katika kupunguza kwa ufanisi tatizo hilo.

Notes

Maelezo ya picha:

Jalada:	Mto Nile huanza mtiririko wake unaodhibitiwa kutoka kwenye Ziwa Viktoria lililoko Jinja, Uganda.
Ukurasa wa 6:	Ogwado Joachim ni msanii wa kuona kutoka Kampala, Uganda, anayebadilisha taka za plastiki kuwa sanamu na usanidi wa sanaa za usanidi.
Ukurasa wa 8:	Mapema mwaka 2025, GIZ kwa kushirikiana na NBI waliandaa mafunzo kuhusu ufuatiliaji wa plastiki kubwa kwa wawakilishi wa nchi wanachama huko Kisumu, Kenya.
Ukurasa wa 9:	Vikundi vya washiriki wa mafunzo ya uchafuzi wa plastiki kubwa vinafanya uchunguzi wa plastiki kubwa kandokando ya mto (sehemu ya mbele) na kuhesabu kwa macho (sehemu ya nyuma kutoka darajani) katika Mto Nyamasaria, Kisumu, Kenya.
Ukurasa wa 11:	Mafunzo kwa waandishi wa habari kuhusu uchafuzi wa plastiki na sayansi ya wananchi kwa wawakilishi wa vyombo vya habari katika bonde yalikuwa mojawapo ya shughuli za ushirikiano kati ya NBI na GIZ. Hapa, waandishi wa habari waliohudhuria mafunzo hayo wanashirikiana na jamii.
Ukurasa wa 12:	Waandishi wa habari wanatembelea mojawapo ya vituo vya urejelezaji huko Kampala, Uganda wakati wa mafunzo kuhusu uchafuzi wa plastiki.
Ukurasa wa 13:	Baadhi ya washiriki wa mafunzo ya ufuatiliaji wa plastiki kubwa yaliyofanyika Kisumu, Kenya wakiwa katika majadiliano ya kikundi.
Ukurasa wa 14:	Ziara kwenye kituo cha urejelezaji wa plastiki wakati wa mafunzo ya waandishi wa habari huko Uganda
Ukurasa wa 15:	Taswira kutoka mafunzo kuhusu uchafuzi wa plastiki yaliyofanyika Kenya mwaka 2024.
Ukurasa wa 16:	Baadhi ya jitihada zinabadilisha taka za plastiki kuwa sanaa au bidhaa za matumizi ya kila siku, kama inavyoonekana hapa Kampala, Uganda. Top: Ogwado Joachim, msanii wa kuona na mwanzilishi wa Kituo cha Sanaa cha Ogwado kilichopo Kampala, Uganda, hubadilisha plastiki zilizotupwa kuwa kazi za sanaa zenye rangi na uhai. Ogwado Studio ni sehemu ya Mpango wa Majadiliano Kuhusu Plastiki (Plastic Talks Initiative). Bottom: Kinawataka Women's Initiative in Kampala, Uganda inabadilisha mirija ya plastiki iliyookotwa kutoka mazingira kuwa bidhaa zinazoweza kutumika kama vile mifuko..
Ukurasa wa 17:	Mto Nile huko Jinja, Uganda.

Mpiga picha:
©GIZ/Andrew Kartende

Picha nyingi katika chapisho hili zilipigwa nchini Uganda na Kenya na hazikusudiwi kuwakilisha kikamilifu kila jitihada au nchi.

Deutsche Gesellschaft für
Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

Ofisi zilizosajiliwa
Bonn na Eschborn, Ujerumani

Friedrich-Ebert-Allee 32 + 36
53113 Bonn, Ujerumani
T +49 228 44 60-0
F +49 228 44 60-17 66

Dag-Hammarskjöld-Weg 1 - 5
65760 Eschborn, Ujerumani
T +49 61 96 79-0
F +49 61 96 79-11 15

E info@giz.de
I www.giz.de